

Michaela Spurná

**Edukační Konstrukty:
Kurikulum. Národní kurikulum a
vzdělávací standardy.**

**Školský systém v České
republice. Výsledky a
efekty vzdělávání.**

Školský systém v České republice.

Je propojený komplex škol a školských zařízení, které zajišťují **formální vzdělávání.**

Patří sem vzdělávací instituce předškolního, základního, středního a vyššího odborného školství, instituce speciálního školství a instituce poskytující služby školským zařízením – poradenská zařízení, školní knihovny, ubytovací zařízení, ZUŠ a jazykové školy.

Je členěn na druhy škol, **dvě klasifikační kritéria**: 1. věk vzdělávajících se subjektů 2. úroveň vzdělávání (náročnost)

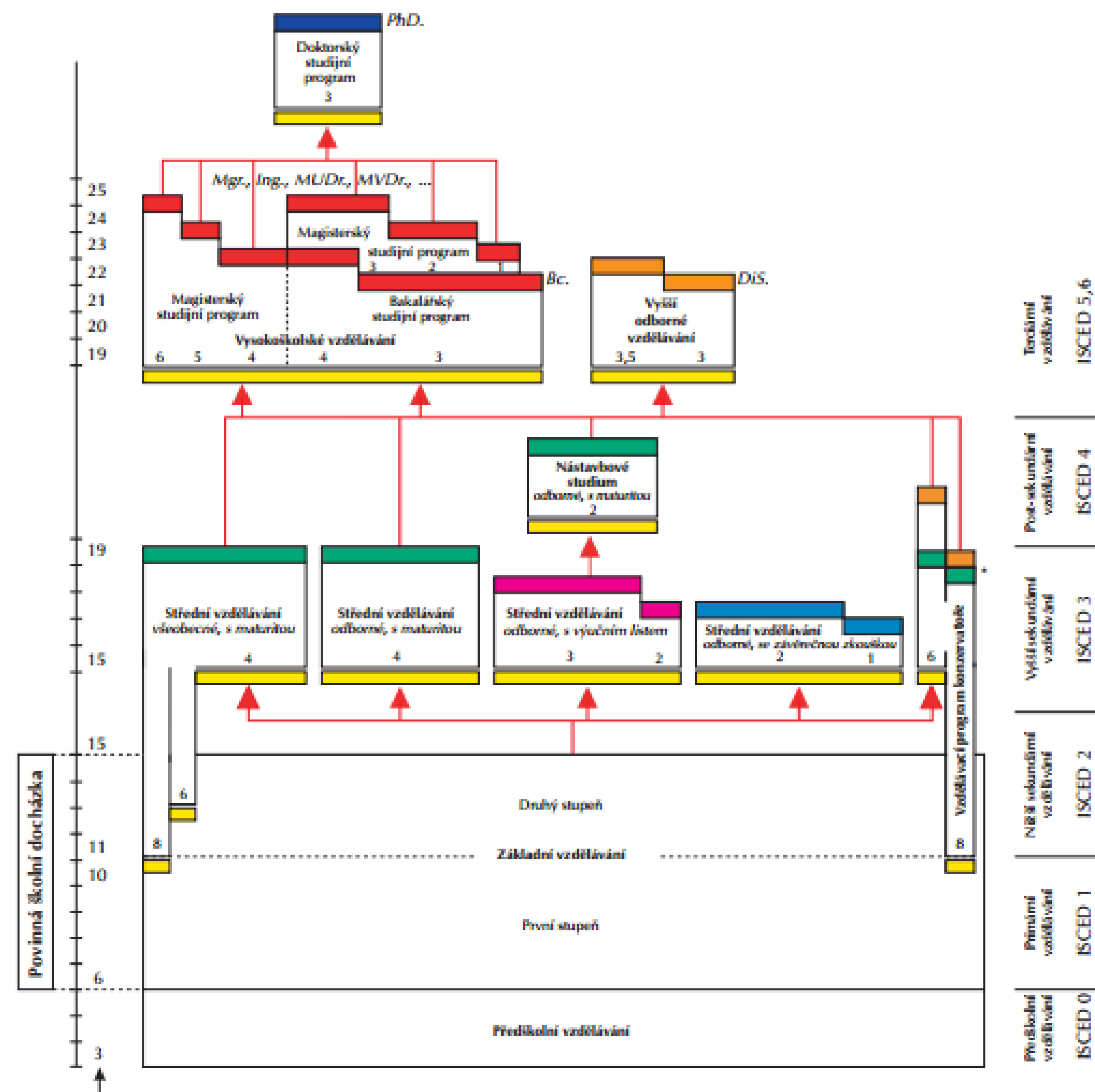
ISCED 97 či vyšší?

International Standard Classification of Education

- ❖ Kdo – český statistický úřad, národní vzdělávací politika, výzkumníci
- ❖ https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_vzdelani_cz_isced_2011
- ❖ <http://www.nuv.cz/isced>
- ❖ Proč – srovnávací výzkumy, studie
- ❖ Jak – metodika https://www.czso.cz/csu/czso/metodika_mezinarodni_klasifikace
- ❖ OECD manual - [https://www.oecd.org/education/isced-2011-operational-](https://www.oecd.org/education/isced-2011-operational-manual/)
- ❖ UNESCO - <http://uis.unesco.org/en/isced-mappings>
- ❖ Evropská komise - https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/sites/eurydice/files/the_structure_of_the_european_education_systems_in_europe.pdf

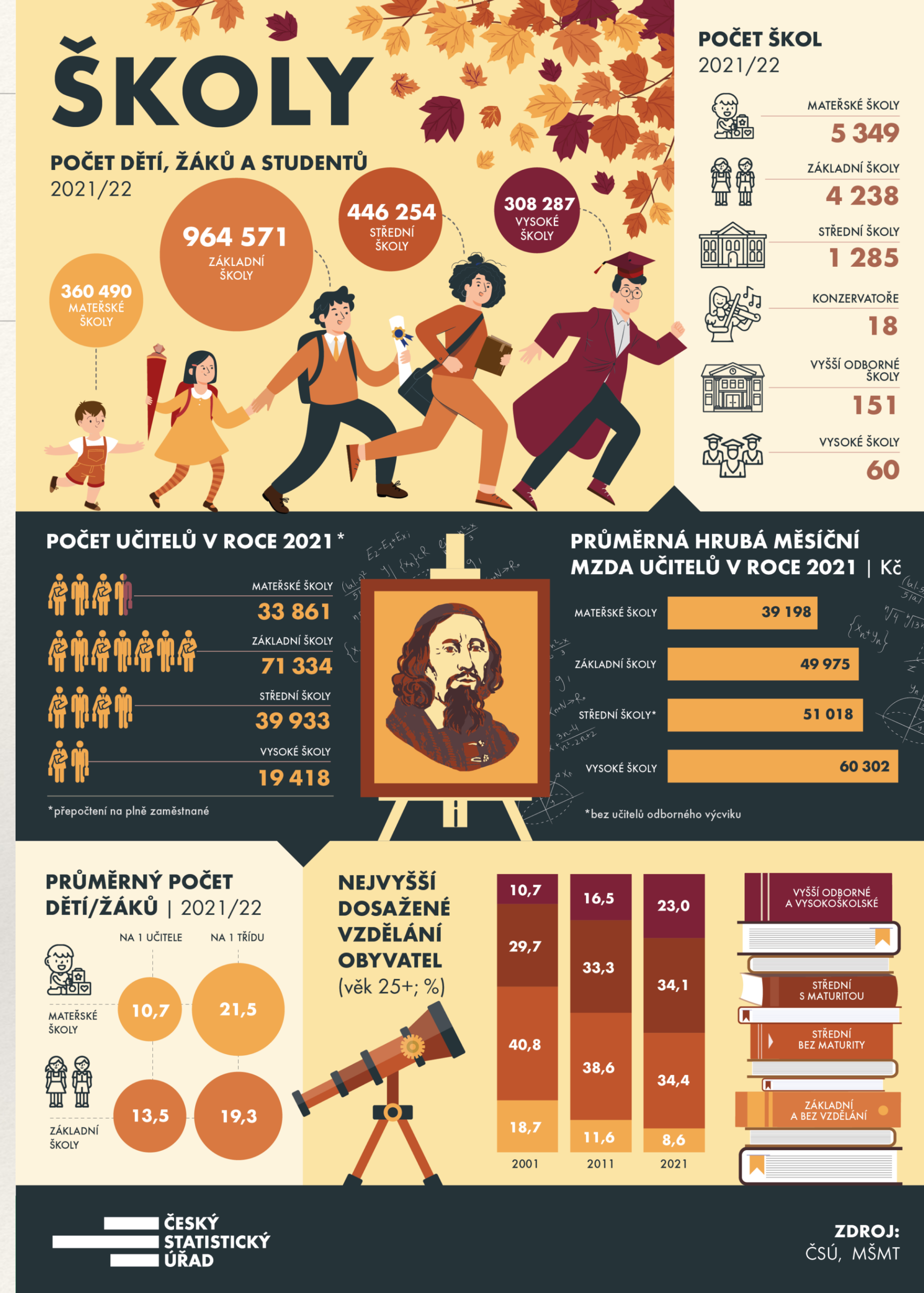
Průcha ed. (2009). Pedagogická encyklopedie. pp. 56 (úvod a šedý odstavec), 56 – 57 (struktura – kritéria a schéma)

Schéma vzdělávacího systému České republiky

ŠKOLY

- ❖ ROZLIŠUJEME:
- ❖ státní školy
- ❖ církevní školy
- ❖ soukromé školy
- ❖ alternativní školy (soukromé i státní)

ZÁKLADNÍ ŠKOLY (2021/22)

POČET ŠKOL
4 238

POČET UČITELŮ*
71 325,3

*přepočtení na plně zaměstnané

POČET ŽÁKŮ
964 571

PRŮMĚRNÝ POČET ŽÁKŮ

19,3
NA 1 TŘÍDU

13,5
NA 1 UČITELE

CÍRKEVNÍ
0,8 %
SOUKROMÝ
2,3 %

VEŘEJNÝ
96,9 %

PODÍL ŽÁKŮ
DLE DRUHU
ZŘIZOVATELE
ŠKOLY

NOVĚ PŘIJATÝCH
DO PRVNÍHO
ROČNÍKU

108 143

ŽÁKŮ
V POSLEDNÍM
ROČNÍKU

95 286

STAV K 30. 9.

ŠKOLY

POČET ŠKOL
2021/22

	MATEŘSKÉ ŠKOLY	5 349
	ZÁKLADNÍ ŠKOLY	4 238
	STŘEDNÍ ŠKOLY	1 285
	KONZERVATOŘE	18
	VYŠŠÍ ODBORNÉ ŠKOLY	151
	VYSOKÉ ŠKOLY	60

ČISTÁ HRUBÁ MĚSÍČNÍ
PLATEBY V ROCE 2021 | Kč

	39 198
	49 975
	51 018
	60 302

průměrného výcviku

ZDROJ:
ČSÚ, MŠMT

Kurikulum

❖ **Kurikulum v obecném (úzkém) pojetí:**

- vyučovací / učební plán
- program výuky
- **obsah vzdělávání**

❖ **Kurikulum v širším pojetí:**

- veškerá zkušenost, kterou žáci získávají ve škole a v aktivitách se školou souvisejících (prostřednictvím školního klimatu)
- veškeré učení, jež probíhá ve škole, a to jak plánované, tak neplánované učení
- výběr z kultury společnosti

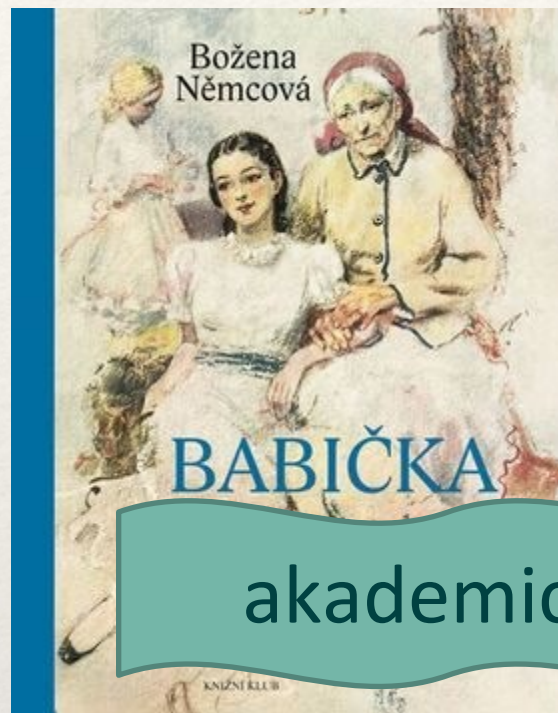
Kurikulum není statický fenomén, nýbrž dynamický proces.

Filozofické teorie kurikula

- ❖ **K čemu nám je školní vzdělávání? (filozofické pojetí kurikula – filozofie výchovy)**
- ❖ **Dva základní přístupy:**
 - *Zprostředkující model kurikula* (cíle a jejich dosahování)
 - *Vstřícný model kurikula* (žák a jeho dispozice, zkušenostní model)
 - - reakcí – interakční model (konstrukce obsahu dle dispozic)

Proč – co – jak – koho – kdy – kde vyučovat? Obecné (filozofické) koncepce kurikula

<https://www.ped.muni.cz/weduresearch/publikace/pvtp12.pdf>

akademická

aktivistická

personální

polytechnická

esencialistická

Průcha, J. (2009). Pedagogická encyklopedie. pp. 118

Úrovně kurikula

Formy kurikula

Tab. 6.2 Formy existence obsahu vzdělávání

	Formy	Produkty
(A)	koncepční forma (koncepce, vize, plány aj. toho, co má být ve školách obsahem vzdělávání)	dokumenty školské politiky, formulace národních priorit vzdělávání, koncepce různých zájmových skupin
↓		
(B)	projektová forma (konkrétně plánované projekty obsahu vzdělávání)	vzdělávací programy, učební plány a osnovy (škol, předmětů), učebnice, standardy vzdělávání aj.
↓		
(C)	realizační forma (obsah vzdělávání prezentovaný subjektům edukace)	konkrétní akty realizace učiva učiteli či výukovými médii
↓		
(D)	rezultátová forma (obsah vzdělání percipovaný subjekty edukace)	vzdělávací výsledky („osvojené učivo“)
↓		
(E)	efektová forma (obsah vzdělání fungující na straně subjektů edukace)	efekty obsahu vzdělávání v profesní kariéře lidí, jejich politických aj. postojích apod.

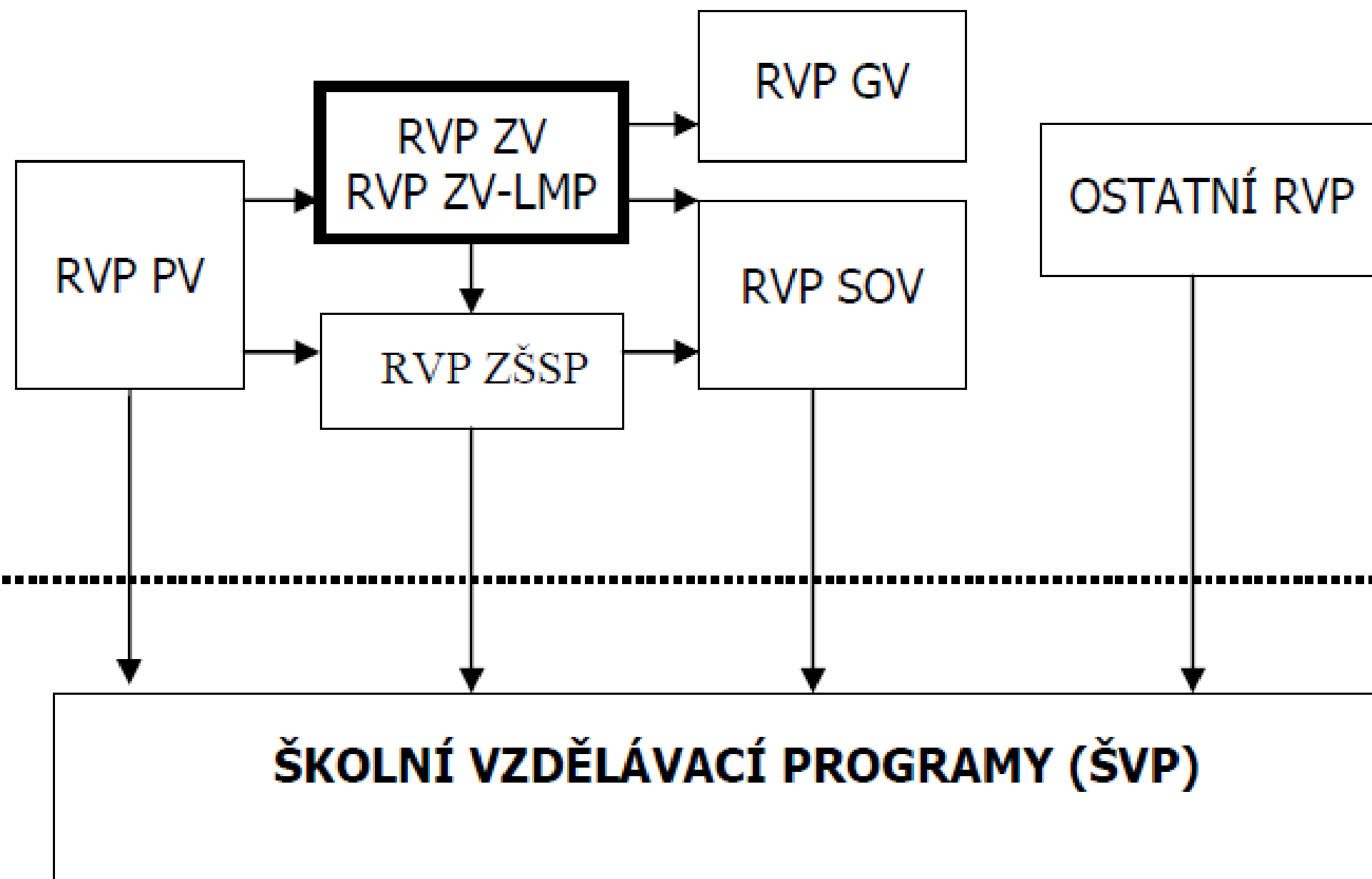
Dvouúrovňové, dvoustupňové kurikulum

Vzdělávací strategie 2030
→ vize

Národní program vzdělávání (2002)

STÁTNÍ ÚROVEŇ

RÁMCOVÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY (RVP)

ŠKOLNÍ ÚROVEŇ

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY (ŠVP)

Tab. 6.2 Formy existence obsahu vzdělávání

	Formy	Produkty
(A)	koncepční forma (koncepce, vize, plány aj. toho, co má být ve školách obsahem vzdělávání)	dokumety školské politiky, formulace národních priorit vzdělávání, koncepce různých zájmových skupin
(B)	projektová forma (konkrétně plánované projekty obsahu vzdělávání)	vzdělávací programy, učební plány a osnovy (škol, předmětů), učebnice, standardy vzdělávání aj.
(C)	realizační forma (obsah vzdělávání prezentovaný subjektům edukace)	konkrétní akty realizace učiva učiteli či výukovými médii
(D)	rezultátová forma (obsah vzdělání percipovaný subjekty edukace)	vzdělávací výsledky („osvojené učivo“)
(E)	efektivní forma (obsah vzdělání fungující na straně subjektů edukace)	efekty obsahu vzdělávání v profesní kariéře lidí, jejich politických aj. postojích apod.

**NÁRODNÍ ÚROVEŇ
KURIKULA**

Národní kurikulum

- ❖ Evropská vzdělávací politika:
- ❖ - EU: stanovuje cíle a principy vzdělávací politiky, nikoliv konkrétní kurikulum
<https://pages.pedf.cuni.cz/uvrv/nadnarodni-trendy/>
- ❖ **Lisabonský proces**
- ❖ - viz *Vzdělávání a odborná příprava v Evropě*
- ❖ - Evropské radě v r. 2000
- ❖ - Cíl: Evropa by se měla "stát nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější ekonomikou na světě, která čerpá ze znalostí a dovedností a je schopna nepřetržitého hospodářského růstu při současném dosažení většího množství lepších pracovních příležitostí a větší sociální soudržnosti".

<https://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/76/LISABONSKY-PROCES---VZDELAVANI-A-ODBORNA-PRIPRAVA-V-EVROPE-DO-ROKU-2010.html/>

(nebude v testu)

Národní kurikulum

❖ Boloňský proces

- ❖ 1999 se v Boloni sešli ministři školství z evropských zemí, aby podepsali deklaraci o vytvoření Evropského prostoru **vysokoškolského vzdělávání** do roku 2010, tzv. Boloňskou deklaraci.
- ❖ Hlavním cílem Boloňského procesu je vytvořit a rozvíjet Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání .
- ❖ Cílem Boloňského procesu je zachovat diverzitu národních systémů (a jednotlivých vysokých škol) a zvýšit jejich vzájemnou prostupnost, ať už v rámci mezinárodní mobility studentů a akademiků nebo v rámci uznávání akademického vzdělání a kvalifikace získaných v ostatních zemích.
- ❖ Hlavní prvky Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání (EHEA)
 - Třístupňové strukturované studium (rozdělení studia na tři cykly: bakalářský, magisterský a doktorský)
 - Kreditový systém ECTS (The European Credit Transfer and Accumulation System)
 - Mobilita

(nebude v testu)

Národní kurikulum

Národní úroveň: koncepční dokumenty

Bílá kniha (2001)

- ❖ *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice*
 - ❖ Formuje vládní strategii v oblasti vzdělávání.
 - ❖ Strategie odráží celospolečenské zájmy a dává konkrétní podněty k práci škol.

<https://www.msmt.cz/dokumenty/bila-kniha-narodni-program-rozvoje-vzdelavani-v-ceske-republice-formuje-vladni-strategii-v-oblasti-vzdelavani-strategie-odrazi-celospolecenske-zajmy-a-dava-konkretni-podnety-k-praci-skol>

Strategie 2030+ (2020)

- ❖ *Úkolem Strategie 2030+ je jasně stanovit směr rozvoje školství a priority investic na dalších deset let.*

<https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>

Národní kurikulum

Kurikulární reforma v roce 2004

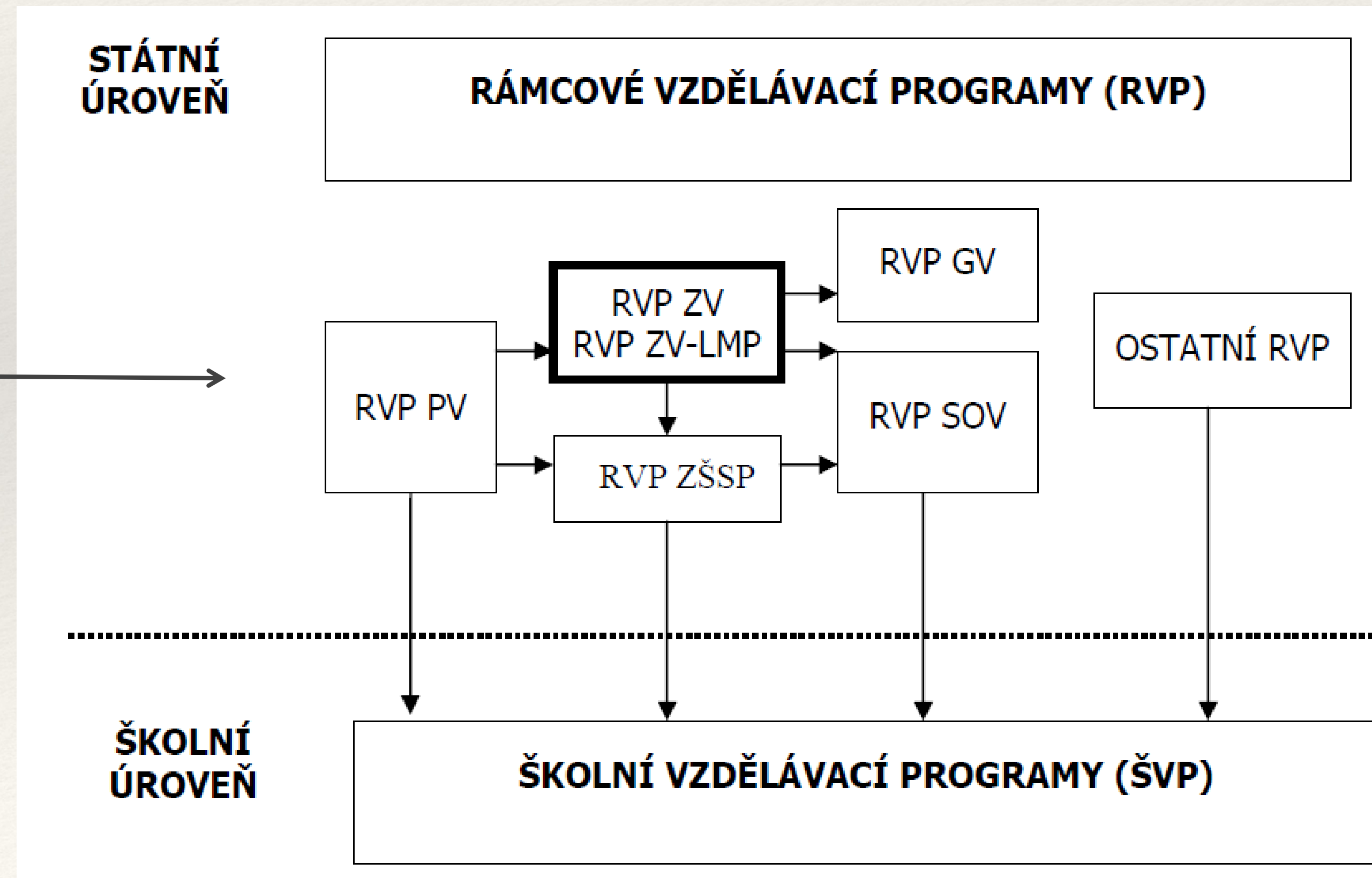
❖ **Vzdělávací programy:
Rámcové vzdělávací
programy**

❖ **Standardy pro základní
vzdělávání**

zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním,
základním, středním, vyšším odborném a
jiném vzdělávání (školský zákon) – **před
novelizací**

Národní ústav pro vzdělávání (NPI) ČR
<http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-zakladni-vzdelavani>

<https://www.npi.cz/>

Národní kurikulum

Kurikulární reforma v roce 2004

❖ Standardy pro základní vzdělávání

Standardy pro základní vzdělávání představují minimální cílové požadavky na vzdělávání. Smyslem standardů je účinně napomáhat především školám a učitelům při naplňování cílů vzdělávání stanovených v RVP ZV.

Standardy vycházejí z očekávaných výstupů vzdělávacích oborů stanovených v RVP ZV. Tyto výstupy dále pomocí indikátorů konkretizují a doplňují o ukázky ilustrativních úloh. Očekávané výstupy vymezují předpokládanou způsobilost využívat osvojené učivo na konci 3., 5. a 9. ročníku.

Národní ústav pro vzdělávání (NUV → NPI ČR)

Matematika

ŠKOLNÍ ÚROVEŇ KURIKULA

Školní úroveň kurikula

- je zpracováván v souladu s RVP ZV
- zajišťuje rovnoprávný přístup k základnímu vzdělávání pro všechny žáky
 - je zpracován tak, aby umožňoval učitelům rozvíjet tvořivý styl práce
 -

Co se řeší v RVP a ŠVP?

<http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-zakladni-vzdelavani>

Pojetí vzdělávání, vzdělávací oblasti,
klíčové kompetence, průřezová témata,

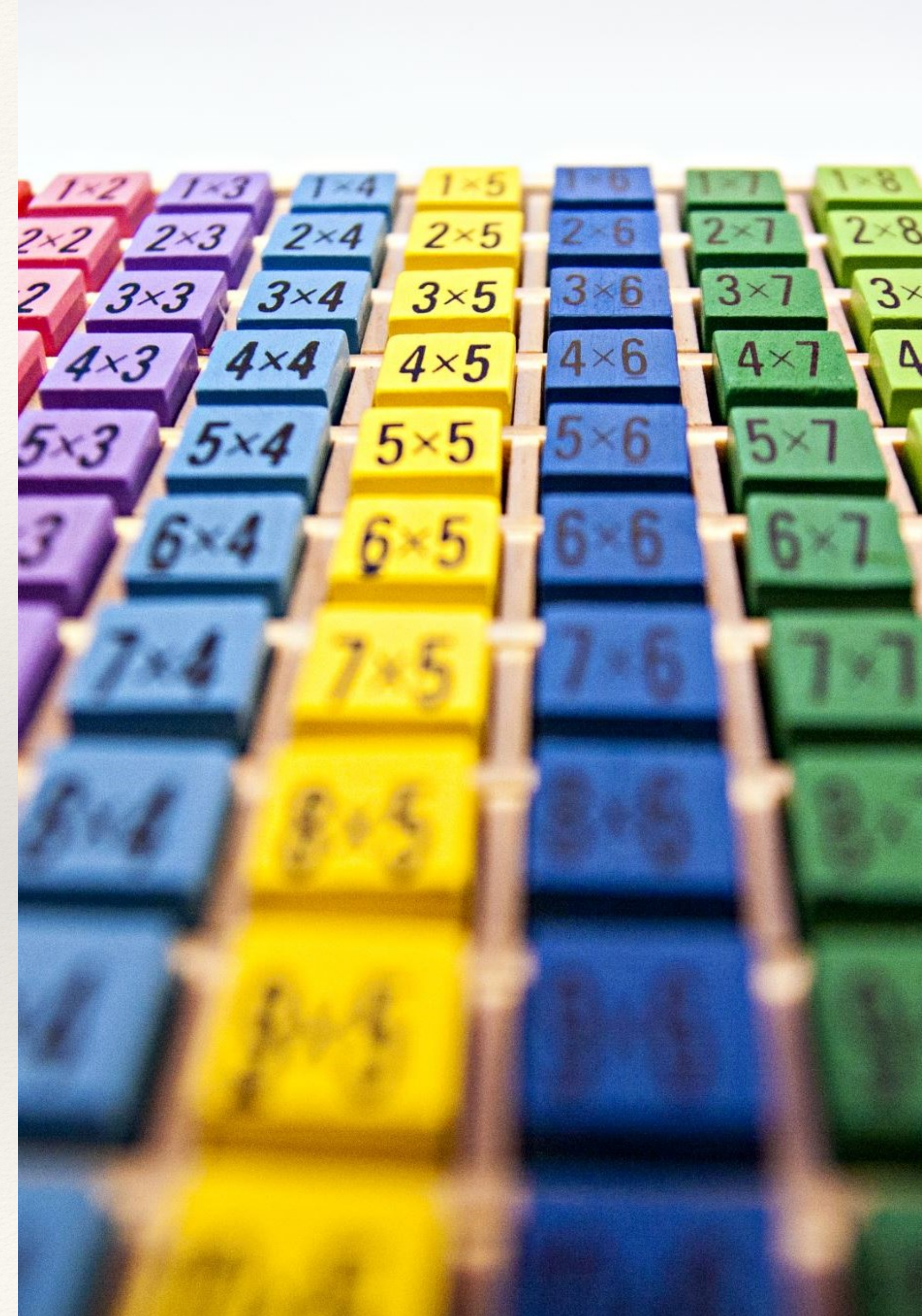
REVIZE A REVIZE

<https://revize.rvp.cz/>

Obsah vzdělávání a cíle vzdělávání (stále e. konstrukty)

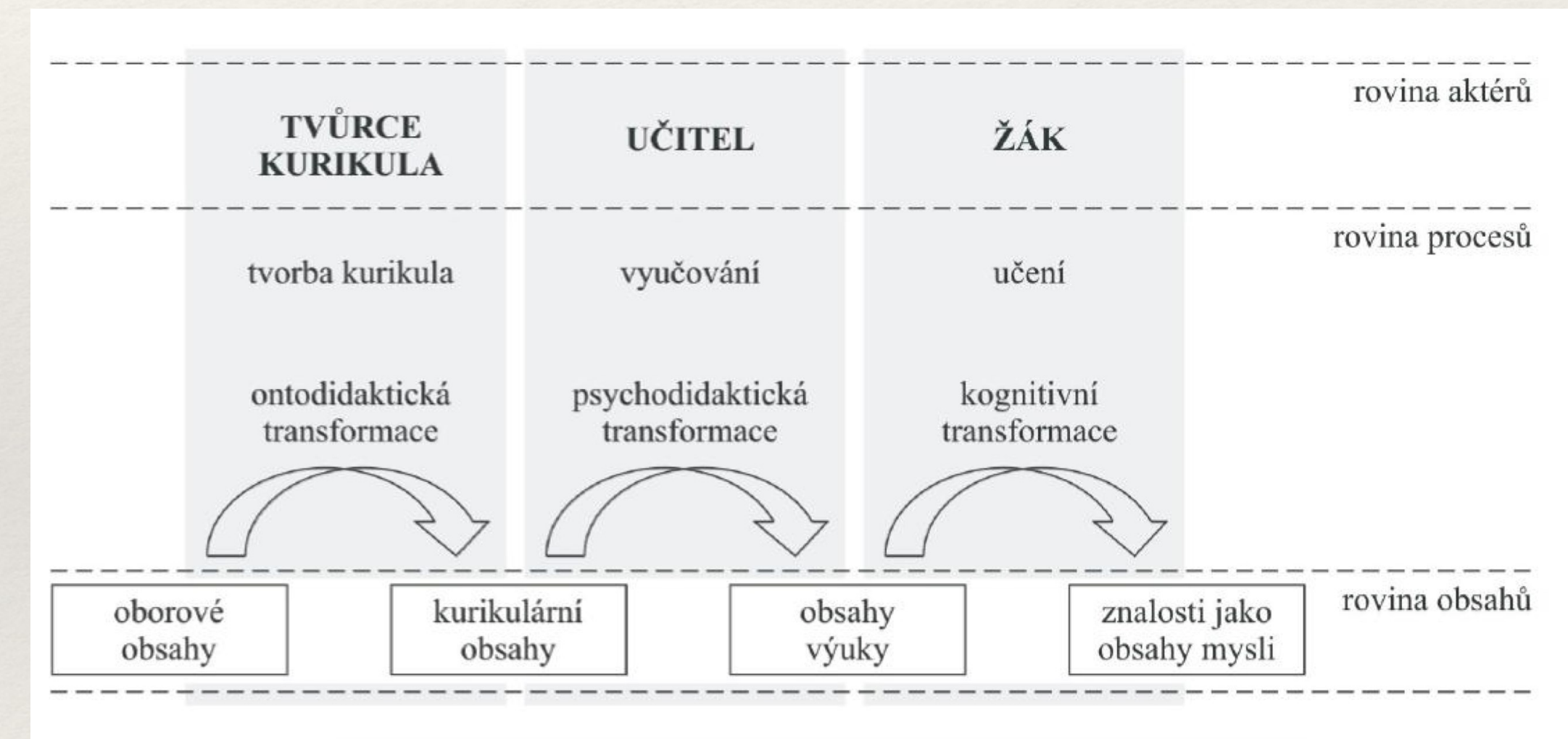
Hovoříme především o didaktickém vymezení vzdělávacím obsahu.

Pomáhá utvářet znalosti, dovednosti, kompetence, postoje, zájmy, motivace, hodnotové orientace...

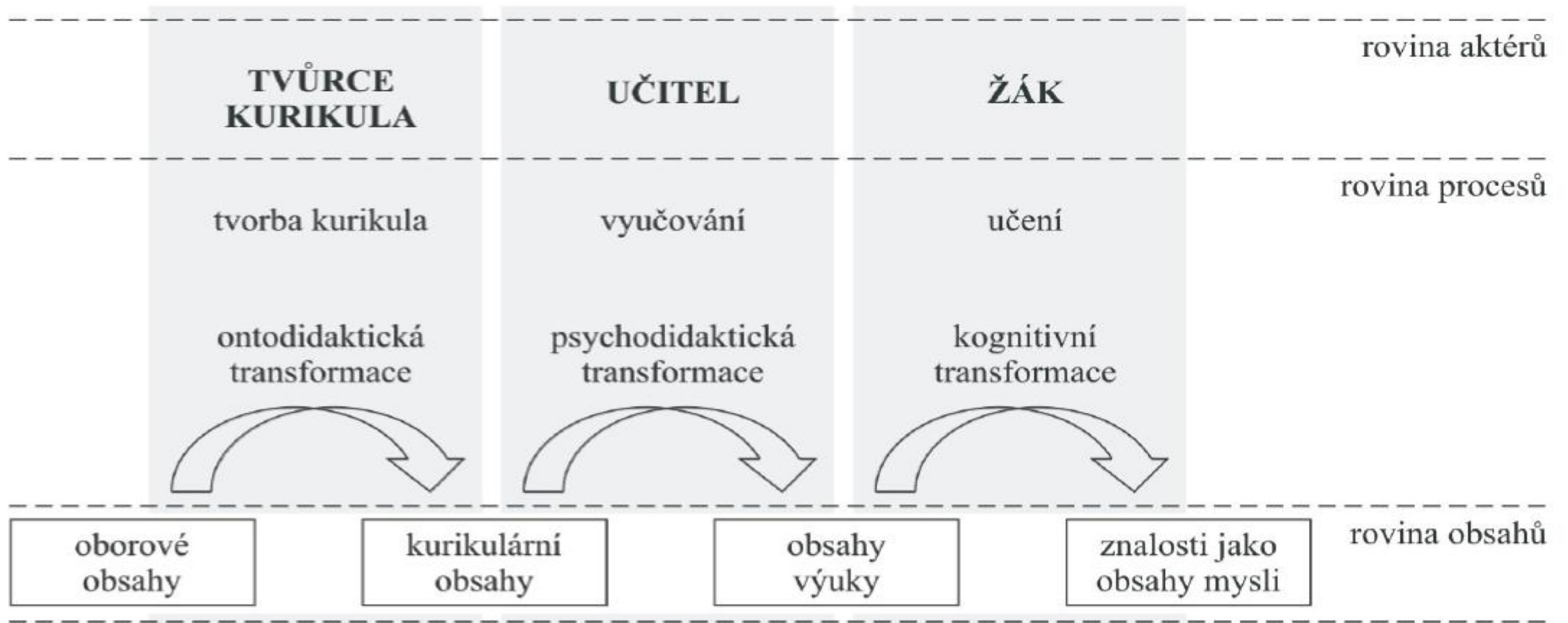
Transformace obsahu: úkol pedagogiky

- ❖ Ontodidaktická transformace obsahu
- ❖ Psychodidaktická transformace obsahu
- ❖ Kognitivní transformace obsahu

Transformace dle forem či úrovní, kde se kurikulum řeší.

Transformace obsahu: úkol pedagogiky

Cíle vzdělávání

Očekávané výstupy
(Klíčové) kompetence

Gramotnosti

Školní výstupy

Dosažení hierarchie napříč
kurikulem.

**Naše kurikulum – RVP je výkonové ne
obsahové!**

Gramotnost znamená především schopnost praktického uplatnění znalostí v reálných životních situacích. Zvyšování dovedností v oblasti základních gramotností vytváří předpoklady k úspěšnému celoživotnímu učení i k tomu, aby žáci a mladí lidé zažívali úspěch ve škole i v pracovním životě. Gramotnosti obvykle vztahujeme k jednotlivým „předmětům“. Můžeme tak hovořit o čtenářské, matematické nebo přírodovědné gramotnosti.

Klíčové kompetence

Evropský referenční rámec z roku 2018 zahrnuje osm klíčových kompetencí pro celoživotní učení: 1) kompetence v oblasti gramotnosti; 2) kompetence v oblasti mnohojazyčnosti; 3) matematická kompetence a kompetence v oblasti přírodních věd, technologií a inženýrství; 4) digitální kompetence; 5) personální a sociální kompetence a kompetence k učení; 6) občanská kompetence; 7) podnikatelská kompetence; 8) kompetence v oblasti kulturního povědomí a vyjadřování.

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+

Produkty vzdělávání: výsledky a efekty vzdělávání.

	Formy	Produkty
(A)	koncepční forma (koncepce, vize, plány aj. toho, co má být ve školách obsahem vzdělávání)	dokumenty školské politiky, formulace národních priorit vzdělávání, koncepce různých zájmových skupin
↓		
(B)	projektová forma (konkrétně plánované projekty obsahu vzdělávání)	vzdělávací programy, učební plány a osnovy (škol, předmětů), učebnice, standardy vzdělávání aj.
↓		
(C)	realizační forma (obsah vzdělávání prezentovaný subjektům edukace)	konkrétní akty realizace učiva učiteli či výukovými médii
↓		
(D)	rezultátová forma (obsah vzdělání percipovaný subjekty edukace)	vzdělávací výsledky („osvojené učivo“)
↓		
(E)	efektová forma (obsah vzdělání fungující na straně subjektů edukace)	efekty obsahu vzdělávání v profesní kariéře lidí, jejich politických aj. postojích apod.

Výstupy školní edukace

A) výsledky

- charakteristiky bezprostředních změn, které vznikají na straně vzdělávajících se subjektů (znalosti, dovednosti, zájmy, hodnotová orientace, předsudky...)

B) efekty

- důsledky vyvolané působením výsledků edukace
(např. začlenění do profesní skupiny, uplatnění absolventů na trhu práce)
- mají dlouhodobý charakter
- lze je obtížněji měřit

Výstupy školní edukace

Pedagogická evaluace

- pedagogická disciplína zabývá zejména metodami, kterými lze kvalitu a efektivitu vzdělávání objektivně hodnotit, měřit a porovnávat
- evaluace vzdělávacích výsledků: srovnávání vědomostí a dovedností žáků

Hodnocení probíhá ve vzdělávacích systémech na několika úrovních:

- na úrovni systému
 - na úrovni školy
 - na úrovni ředitele
 - na úrovni učitele
 - na úrovni žáka

(nebude v testu)

Evaluace standardizovaným testem

Národní úroveň

Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání

<https://cermat.cz/>

<https://www.idnes.cz/zpravy/test-vseobecnych-znalosti-9-trida.St121>

<https://www.idnes.cz/zpravy/test-vseobecnych-znalosti-5-trida.St109>

Mezinárodní úroveň

Plošné testování žáků

https://www.google.com/search?rlz=1C1EJFA_enCZ786CZ786&sx_srf=ALeKk03_MaXReIGnMDeMBOtbYR4bBzHvnmw%3A1607445735317&ei=56zPX8b2EoqSaNyjiNAH&q=plo%C5%A1n%C3%A9+testov%C3%A1n%C3%AD+%C5%BE%C3%A1k%C5%AF&oq=plo%C5%A1n%C3%A9+testov%C3%A1n%C3%AD+%C5%BE%C3%A1k%C5%AF&gs_lcp=CgZwc3ktYWIQAzICCAA6BAgjECc6BggAEBYQH1DxHljUI2C7JWgAcAB4AIABgwGIAZcEkgEDMi4zmAEAoAEBqgEHZ3dzLXdpesABAQ&sclient=psy-ab&ved=0ahUKEwiGhrKA6r7tAhUKCRoKHdwRAnoQ4dUDCA0&uact=5

Evaluace standardizovaným testem

Mezinárodní úroveň

[PISA](#)

[TALIS](#)

[TIMSS](#)

[ICILS](#)

[PIRLS](#)

[ICCS \(CIVED\)](#)

<https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-spoluprace/OECD/OECD-uvod>

<https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-spoluprace/IEA/IEA-uvod>

(nebude v testu)

Česká republika se do těchto šetření pravidelně zapojuje, v současnosti je ČR zapojena do šetření TIMSS a PIRLS.

Děkuji za pozornost
